

Ervalla kyrka Axbergs församling

Kyrkan invigdes 24 februari 1673. Den är byggd i barockstil under en tid då relativt få kyrkor i vårt land uppfördes. Kyrkan har sin motsvarighet (fast i annat format) i Ulrika Eleonora kyrka på Kungsholmen i Stockholm. Arkitekt var Mathias Spieler. Initiativet till kyrkobyggnaden togs av grevinnan på Ervalla gård, Sigrid Bielke. Ervalla gårds olika ägare har genom åren haft ett betydande ekonomiskt inflytande i Ervalla kyrkas historia. Kanske fann Sigrid Bielke den gamla medeltidskyrkan vara alltför påver och otjänlig som gudstjänstlokal och därför ville bekostade en ny kyrka åt bygdens folk. Medeltidskyrkan revs några år innan den nya kyrkan byggdes.

1789 slog åskan ner och förorsakade en stor brand. Taket och tornbyggnaden förstördes. Efter branden fick kyrkans torn och fasad ett nytt utseende. Den nuvarande takresningen hör därför inte riktigt hemma i den ursprungliga barockstilen.

1850 genom gick kyrkan en inre fullständig reparation. Kyrkorummet målades och vitlimmades. Altarbordet gjordes nytt och marmorades. En ny predikstol skänktes av ägarna till Ervalla gård.

1900 utfördes en ny stor och genomgripande renovering av hela kyrkan under arkitekt Agi Lindegren försorg. (en välkänd arkitekt, anlitad till inre renoveringar av bl a Västerås och Uppsala domkyrkor). Nytt kor och ny

altaruppsats, östra och västra läktarna togs bort. Den gamla predikstolen togs tillbaka.

Vid den senaste renoveringen, 1996-97, med hjälp av arkitekt Jerk Alton, sökte man att återskapa Agi Lindegrens färgsättning och arkitektur, vilket hade gått förlorat under 1900-talets ommålningar (1938 och 1972). Kyrkan fick nu den gamla färgsättningen tillbaka, altaruppsatsen marmorades och altarringen tillverkades av delar från ett äldre knäfall. Äldre dekorationer i tak och valvbågar togs fram. Sakristian byggdes om och den norra läktaren byggdes ut. Bänkkvarteren gjordes om och kyrkan fick vatten indraget. Tavlor, epitafier och andra inventarier renoverades. Ett fristående versus-populum altare införskaffades.

Läktarna

Från början fanns läktare i alla fyra korsarmarna. Orgeln fanns från början på den östra läktaren, men flyttades under 1860-talet till den västra läktaren. Under den östra läktaren fanns sakristian fram till 1900, då den flyttades till den norra korsarmen. Den södra läktaren blev 1900 platsen dit orgeln flyttades. Den norra läktaren byggdes ut 1997 för att bättre stå i samklang med den södra läktaren.

Altartavlorna

I Ervalla kyrka finns två altartavlor. Vid renoveringen 1996 - 1997 uppstod

funderingar hur man på bästa sätt skulle kunna göra de bägge tavlorna rättvisa och dessutom bevara dem väl. Problemet löstes efter ett förslag att låta kyrkan få två altartavlor på samma plats, med bara en synlig i taget. Bakom altartavlans ram finns en svängbar konstruktion så att det på ett lätt sätt går att byta altartavla.

Den äldsta tavlan är en kopia av Rubens "Nedtagning från korset". Den ersattes 1900 av den nya altartavlan som är målad av Selma Amanda Bergstedt, kyrkoherdedotter från Närkes Kil. Tavlan är målad efter original av ett verk av professorn vid konstskolan i Weimer, Bernhard Pockhorst. Bibeltexten till denna tavla är hämtad från Matt 9:2 "var vid gott mod min son".

Predikstolen är från 1600-talet och kan möjligen vara äldre än kyrkan. Under 1850 års renovering blev den utbytt mot en ny, men blev återinstallerad vid renoveringen 1900.

Orgeln

Den nuvarande orgeln är från 1926, byggd av E. A. Setterqvist & Son i Örebro.

Madonnan är skänkt av församlingsbor. Tillverkad av Georg Lang. Målad av Gabor Pasztor.

Dopfunten

är i kalksten från 1661. Det finns två dopskålar; en i nysilver från 1913 och en i

gammalt silver från 1958. **Dopträdet** är tillverkat av Bertil Vallien, Boda smide.

Kyrkkistan

står längst bak i kyrkan och är ett av kyrkans äldsta inventarium, den härstammar troligtvis från den medeltidskyrka som fanns innan den nuvarande kyrkan byggdes.

Takkronorna

Den stora är från 1700-talets mitt, skänkt av brukspatron Albrecht Petré i Arboga. De två mindre skänktes till kyrkan i samband med reparationen år 1900. "Kristallkronan" över orgelläktaren är från 1834.

Änglarna

på väggen längst bak i kyrkan var före renoveringen 1997 placerade på var sin sida om altartavlan. De är skänkta år 1760 av landshövdingen Adolf Mörner till minne av hans far fältmarskalken Carl Gustav Mörner. De är skulpterade i trä, målade och förgyllda. Det är egentligen inte några änglar utan föreställer Tempus och Fama (tiden och ryktet).

Epitafier

I kyrkan finns två epitafier vilka båda är förknippade med kyrkans uppförande. På södra korsarmens vägg finns ett epitafium föreställande uppståndelsen. Det tillhör prosten Johannes Ervallius, född 1611 i Torpa i Ervalla socken och präst i församlingen. Han dog ett år innan kyrkan var färdigbyggd.

På epitafiet står att läsa: "De som redeligen för sig vandrat komma till frid. Es 57:2."

På norra läktarväggen finns det andra epitafiet som tillhör befallningsmannen Johan Bengtsson, också han ansvarig och drivande under Ervalla kyrkas uppförande. Epitafiet föreställer Kristus med världsklotet i sin ena hand och med den andra ger han välsignelsen. Inskriften lyder: "Herre låt dina ögon stå öppna öfver detta Tempel natt och dag." Kon. b. 8:29. Tavlan är uppsatt 1735, på dess nuvarande plats efter senaste renoveringen.

Ljusbärare

är gjord av smeden Gunnar Andersson från Avdala.

Svenska kyrkan

AXBERGS FÖRSAMLING

Kyrkvägen 4A

703 75 Örebro

019-20 93 00

www.svenskakyrkan.se/axberg

www.facebook.com/axbergsforsamling